

Bài 39. Xem Ảnh Đoàn Anh Tuệ

Le Văn Khoa

Cầu Trường Tiền, Huế, Việt Nam

Khi xem ảnh này tôi nghĩ ngay đến việc xin phép tác giả để giới thiệu ảnh với người yêu ảnh đẹp bốn phương. Người ảnh Đoàn Anh Tuệ sẵn lòng chia sẻ với chúng ta những ảnh đẹp của ông. Ông Tuệ là người yêu ảnh đẹp nhưng không màng tới tước hiệu hay huy chương, không dự thi nhiếp ảnh, không gia nhập hội ảnh nào, nhưng để hết thì giờ cho nhiếp ảnh (ngoài giờ làm việc và lo cho gia đình), thật đáng phục.

Tôi nghĩ có nhiều bạn cũng như tôi đã có vài lần đi qua cầu Trường Tiền này ở cố đô Huế, nhưng có lẽ chưa có thì giờ dừng lại bên bờ sông để xem cầu dài bao nhiêu và đẹp như thế nào. Nếu bạn có dừng lại xem, chưa chắc bạn đã thấy cảnh này, nói gì đến việc chụp ảnh. Một điều nên nhắc lại là ống kính máy ảnh có thể đánh lừa ta, và không cần máy ảnh thật hiện đại, thật mắc tiền mới chụp được ảnh đẹp.

Trong ảnh này mắt kính đã đánh lừa ta, làm ta thấy cầu quá dài, sông Hương quá rộng. Bóng đêm đã che, xóa hết những dấu vết không đẹp trên sông và ánh đèn làm ta chóa mắt, bắt ta nhìn vào vùng sáng là cây cầu và ánh phản chiếu xuống dòng nước lững lờ trong đêm vắng. Một cây cầu chết đã được lột xác qua ảnh đẹp này. Ánh sáng đã được sử dụng rất khéo để tạo thành đường bố cục rất vững. Ảnh được cắt đẹp để tăng thêm ảo giác cảnh thật rộng.

Điểm thứ hai tôi nói bên trên là không cần máy ảnh đắt tiền để chụp ảnh vì ông Tuệ chụp ảnh này với máy ảnh Olympus, giá trên dưới vài trăm đô la. Ông đã nhìn ra cái đẹp, đứng vào đúng góc lý tưởng để thu vào ống kính tầm rộng một ảnh đáng giá.

Temple of Heaven, Bắc Kinh, Trung Hoa

Đây là ảnh đẹp đường xa khác của người ảnh Đoàn Anh Tuệ, Đền Thờ Trời ở Bắc Kinh, Trung Hoa. Với ống kính góc rộng tối đa ảnh dẫn ta vào chốn ảo thị, cho người xem có cảm nghĩ đường lên tới đền thờ thật xa, thật cao, lên đến chín tầng mây để hòa vào đỉnh trời. Hình ảnh bị bóp méo do ống kính (fish eyes) làm tăng thêm nét vĩ đại của toàn cảnh. Trên thực tế ảnh trái sáng nhưng có đủ chi tiết và màu sắc trọn vẹn nhờ áp dụng kỹ thuật gạt lọc đáng khen. Bầu trời chiều ửng sáng rất thích hợp với ý nghĩa của đền thờ trời. Màu vàng và đỏ của các bậc thêm làm nền hợp với màu vàng cam của trời chiều, những nét trang điểm quanh đền cũng

phù hợp với màu sắc của bầu trời đã được ghi lại trọn vẹn đáng phục. Một sự kết hợp tuyệt hảo. Ảnh này đã được bầu là ảnh du lịch đẹp nhất năm 2009 trên internet.

Mời bạn xem một ảnh khác, chụp ở góc độ rộng, một cảnh sinh hoạt của vạn vật khá độc đáo. Ông Tuệ cho ảnh một tên thật linh động “Egret Convention”. Điều đáng ghi là các ảnh của ông có một bố cục rất chặt chẽ. Ảnh này bố cục bao gọn đàn cò trắng trong vũng nước cạn. Nhưng tôi “xí xọn” một chút, muốn đề nghị ông Tuệ cắt bỏ phía trên, bỏ con cò trắng ngó lơ, lo ra trong đầm hội nghị, có thể nó có phần sự canh gác để báo động cho hội nghị kín giải tán kịp thời, và bên mặt cắt gần vào con cò đứng bên dưới, ảnh sẽ cô đọng hơn, bắt người nhìn phải chú ý đến sự sinh hoạt của đàn cò mà phân nửa ảnh bên mặt rất linh động với nhiều dáng điệu khác nhau của bầy cò này. Đây là một ảnh những người sống trong thành phố không bao giờ được thấy.

Egret Convention

Những ảnh có cảnh rộng thì Đoàn Anh Tuệ cho ta thấy sự vững vàng của ông, nhưng còn ảnh hẹp, ảnh chụp gần của ông thì sao?

Tôi thấy ông không kém về chút nào, nếu không nói là có phần xuất sắc hơn. Ông cho biết đã chuyển hướng từ chụp ảnh phong cảnh mà ông yêu thích qua các tác phẩm phong cảnh độc đáo của Ansel Adam, sang lối chụp ảnh loài biết bay. Như thế có nghĩa ông cũng phải thay đổi máy ảnh sử dụng và ống kính, để dùng loại có khả năng chụp xa, chụp nhanh, và chụp nhiều

ảnh trong một giây đồng hồ hầu bắt đứng những thế di chuyển của dã thú, và chụp nhiều ảnh mà không cần thay phim trong khi đang chụp chủ đề luôn di động. Những đòi hỏi này máy ảnh digital tân thời có thể thỏa đáp được không khó.

Nếu tính từ thuở ban đầu ông dùng máy ảnh Petri rangefinder giá \$20.00, chuyển lần qua Canon F1, đến Konica KD 300, qua Olympus E-410, rồi Canon 5D Mark II đến Canon 7D, một đoạn đường thật dài từ thuở thiếu niên đến trưởng thành trong tuổi đời cũng như tuổi nghề (chơi ảnh).

Hãy xem ảnh dưới đây, một con cò trắng với dáng điệu dợm bay hay còn đang giữ thăng bằng khi vừa đáp xuống. Dù ở thế nào, đây là ảnh một con cò rất đẹp, thích hợp với nghĩa trắng của bài ca dao “Con cò mà đi ăn đêm. . .”

Snowy Egret

Chú ý đến màu trắng đều, mịn và độ mịn của lông cò, một tương phản tuyệt vời trên nền đen của thiên nhiên. Ảnh được kiểm soát kỹ, không một điểm nào bị sáng quá đến mất chi tiết.

Bạn có thể lý luận ảnh cò trắng này tương đối dễ chụp vì con cò đứng im một chỗ.

Great Blue Heron

Bạn nghĩ thế nào về ảnh Great Blue Heron này?

Theo tôi đây là một ảnh thật đẹp, phối hợp nhịp nhàng giữa màu sắc của con chim bay là đà trên mặt nước, sự nhịp nhàng của đôi cánh với cổ chim dài vươn tới trước thẳng đường với chân chim duỗi ra sau. Hậu cảnh mờ nhòe và sậm màu càng làm cho chim nổi bật ra. Xin bạn chú ý đến nét sắc xảo của lông trên toàn thân con cò. Ông Tuệ lấy nét thật chính xác khi con chim đang bay và bắt được thế xòe cánh vừa uyển chuyển nhưng cũng rất oai vệ. Theo tôi, ảnh này không dễ chụp.

Bạn thấy ảnh này thế nào? Một con hải âu đang bắt cá. Chim ở thế ta không thấy được đầu chim mà vẫn biết đó là con chim, nhờ cánh chim xòe ra. Nếu không nhờ ảnh chụp này, ta không thể nào thấy được chim đang bắt cá bằng cặp mắt thường của mình.

Feeding Seagull

Nhưng tôi bị méo mó cách nhìn,

không muốn xem ảnh với tất cả tự nhiên của loại ảnh nature. Mời bạn xem ảnh theo lối của tôi, cũng với ảnh trên nhưng được cắt lại như sau:

Feeding Seagull (B)

Tôi cắt bỏ phần trắng quá mạnh của cánh mặt của chim, nó bắt ta tìm xem cái gì ở đó, tìm thì không thấy gì quan trọng cả. Thật ra phần bên trên mặt nước là phần phụ dù hình ảnh cánh chim sáng, thật sắc nét và nước bị chân chim hất bắn tóe lên rất hay, còn phần chính thì ở bên dưới mặt nước: Mỏ chim đang ngậm con cá. Cắt ảnh lại như thế này ta vẫn biết đó là hình chim. Tôi nâng cho phần nước xanh đen sáng lên để ta thấy bóng phản chiếu tròn vẹn của chim. Đầu chim đã sáng ra và ta nhận thấy rõ chim đang làm gì, hơn là chỉ thấy đôi cánh đẹp.

Ông Đoàn Ánh Tuệ say mê chụp hình dã thú, trong trường hợp này, các loại biết bay. Ông cho biết ông tìm được sự thanh tịnh khi một mình ở giữa thiên nhiên, chứng kiến được sinh hoạt của thiên nhiên mà hầu hết chúng ta chưa bao giờ được thấy. Ông hồi hộp theo dõi chim khi bắt được cá, bay lên cao, tung cá lên để đón gắp cá bằng đầu rồi nuốt vô bụng. Chim tung cá lên nhưng có đớp lại được không? Thiên nhiên đã dạy cho chim phải làm vậy, nếu nuốt ngược, những ngành, kỳ, vi cá với xương cứng tua tủa thì làm sao chim nuốt vào được? Tung cá lên có thể chim không bắt lại được, nhưng chắc chắn chim không bị chết vì xương cá chận nghẹn họng chim.

Ông Đoàn Ánh Tuệ chụp rất nhiều ảnh thuộc loại này, chúng ta không thể xem hết một lần được. Tôi sẽ xin phép ông cho xem những ảnh khác trong bộ sưu tập của ông trong một kỳ tới.

Hy vọng các bạn cũng thấy hứng khởi khi xem những ảnh này như tôi, và biết đâu các bạn được gợi hứng để đi chụp hình chim trời.